

Adam Dombrowski

Nazwy wrocławskich restauracji jako przykład urbochrematonimów : analiza semantyczna

Językoznawstwo : współczesne badania, problemy i analizy językoznawcze 9, 31-41

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Adam Dombrowski
Uniwersytet Wrocławski

Nazwy wrocławskich restauracji jako przykład urbochrematonimów - analiza semantyczna

Wstęp

Celem mojego artykułu jest analiza językowa nazw wrocławskich restauracji. Warto zająć się tym tematem, ponieważ dotyczy on mało opracowanego w literaturze onomastycznej obszaru obejmującego współczesną urbochrematonimię (*Słowińska onomastyka. Encyklopedia*, 2003: 370), która jest działem mocno dyskusyjnym w obrębie najnowszych nazw własnych. Artur Gałkowski (2011: 181) w swoim artykule zaznacza:

Chrematonomastyka to dyscyplina stosunkowo nowa wśród nauk onomastycznych, przybierająca jednak na tempie w rozwoju konceptualnym i metodologicznym, odnotowywana jako autonomizujący się dział studiów o nazwach własnych. Dziedzina ta w swoim obecnym dynamicznym kształcie wykazuje dużo wspólnego nie tylko z teorią i analizą propriów, ale także ogólnym poglądem lingwistycznym na nazwy własne jako fakty oraz jednostki językowe, które funkcjonują na poziomie leksykalnym, komunikacyjnym, dyskursywno-tekstowym, pragmatycznym itd.

Analizowane przeze mnie nominacje będą traktowane właśnie jako urbochrematonimy, czyli nazwy na stałe wpisujące się w miejski krajobraz. Ponadto przeprowadzona analiza pozwoli na uzupełnienie luki w opisie nazw restauracji współczesnego Wrocławia i nanieśenie kilku uwag dotyczących tendencji współczesnego nazewnictwa miejskiego. Do tej pory wspomnianą problematyką zajmowali się Breza (1988), Afeltowicz (2000), Przybylska (2002), Palinciuc (2007, 2010), Gajewska (2010), Biolik (2011), Duszyński (2011), Siwiec (2012). Pierwszym badaczem skupiającym uwagę na nazwach restauracji był Edward Breza (1988), swój artykuł poświęcił w całości analizie nazw lokali gastronomicznych w województwie gdańskim. Do tej pracy nawiązali w późniejszych latach Elena Palinciuc

w swoich dwóch artykułach (2007, 2010), poruszając problematykę nazw własnych obiektów gastronomicznych na krakowskim Kazimierzu. Renata Przybylska (2002) także analizowała nazwy krakowskich restauracji, kawiarni i barów, poszerzając swoje rozważania o nazwy znajdujące się w obrębie powiatu krakowskiego. Modele strukturalne nazw własnych przedsiębiorstw i lokali branży gastronomicznej w województwie warmińsko-mazurskim badała Maria Biolik (2011), a nazwami lokali gastronomicznych w Szczecinie zajęła się Beata Afeltowicz (2000), natomiast nazwy własne na materiale rzeszowskim opisała Urszula Gajewska (2010). Z ich badań wynika, że nazwy lokali gastronomicznych są zróżnicowane, dzięki czemu stanowią ciekawy i obszerny materiał badawczy, który tworzy bogatą grupę urbochrematonimów. Motywacje nazewnicze są obecnie różnorodne, niekiedy wręcz oryginalne i pomysłowe. Ze zbioru nazw różnego typu lokali gastronomicznych (bary, karczmy, oberże, klubokawiarnie, kawiarnie, puby, pizzerie, bary mleczne, pierogarnie, bary sałatkowe, bistra) w niniejszym artykule chcę uczynić przedmiotem analizy jedynie nazwy restauracji.

Nazwy restauracji wśród chrematonimów. Opis materiału badawczego

Za restaurację uznać należy ‘elegancki lokal gastronomiczny’ (*Słownik ojczyzny polszczyzny*, 2007: 583). Nazwy restauracji znajdują się w grupie chrematonimów, które są nazywane urobochrematonimami. Artur Gałkowski (2011: 181–194) w swoim artykule zatytułowanym *Chrematonomastyka jako autonomizująca się subdyscyplina nauk onomastycznych* pisze:

Uznaję, że chrematonimy denotują różnorodne realia, które są zamierzonym wynikiem kulturowej aktywności człowieka. W takiej perspektywie chrematonimy byłyby jednostkami onomastycznymi natury abionimicznej, czyli – nazwami obiektów nieożywionych, materialnych i duchowych; kryje się w tym jednak pewna nieścisłość. Chrematonimami mogą być również nazwy obiektów ożywionych, głównie z odniesieniem do jednostek lub grup ludzi, jeśli te spełniają określone funkcje społeczne i stanowią strukturę formalnie zorganizowaną, np. nazwy firm jednoosobowych, które w świetle prawa oraz niewątpliwie uzusu językowego mogą być tożsame z imieniem i nazwiskiem właściciela bądź nazwy stowarzyszeń gromadzących jednostki wokół określonej idei i pod jednym szyldem.

Nazwy restauracji można traktować jako specyficzny zbiór onimów. Struktura ich nazw jest jedno-, dwu- lub wieloczłonowa. Mimo że dotychczas temat ten był przedmiotem analiz językoznawczych, dostrzegam deficyt wiedzy polegający na braku opisu najnowszej warstwy nazewniczej dotyczącej nazw restauracji w dużych miastach, jak np. Wrocław. Zamierzam poddać analizie językowej nazwy restauracji działających na terenie Wrocławia oraz dokonać klasyfikacji, zgodnej z ich motywacją nazewniczą. Materiał badawczy zaczerpnąłem przede wszystkim ze strony internetowej smakiwrocławia.pl (<http://smakiwrocławia.pl/obiekt/?place-type=restauracje>, dostęp: 13.02.2015) oraz stron internetowych wybranych restauracji¹ działających na terenie Wrocławia. Łącznie

¹ Spis stron internetowych cytowanych w artykule znajduje się na końcu artykułu.

zebrałem na tej podstawie ponad 120 nominacji. Klienci bardzo często odwiedzają strony internetowe lokali gastronomicznych, do których chcą się udać. Znajdują się na nich wiadomości nie tylko o ofercie kulinarnej danego miejsca, lecz także te dotyczące motywacji nazewniczej miejsca, informując w ten sposób, jaką inspiracją kierowali się jej właściciele przy wyborze nazwy.

Nazwa restauracji jako kategoria nazewnicza

Dla nazw wrocławskich restauracji najwyraźniejsze grupy nominacji wykorzystują następujące słownictwo onomastyczne:

- a) antroponimy – Da Andrea, Papa Giuseppe Trattoria, Sir William, Vincent, Sarah, Spiz Restauracja, Alladin's (7),
- b) toponimy – Bistro w Kinie Nowe Horyzonty, Pod Fredrą, Itineris, Barka Tumska, Belvedere Park, Mexico Bar, The Mexican, Pułaski Bar Bistro, Verona, Tawerna Espanola, Akropol, Amalfi, Pod Gryfami, Restauracja Teatralna, Sushi Corner, Le Bistrot Parisien, Lwia Brama, Restauracja Złota, Piwnica Świdnicka, Olszewskiego 128, Restauracja Zielona, Marina, La Maddalena (23),
- c) nazwy nawiązujące do obiektów miejskich – Fabryka, Wyszynek, Stacja Metra, Baszta, Wieża Ciśnień, Przysań, Della Casa, Brasserie (8),
- d) nazwy realizujące kulinarną scenę semantyczną – Pierogarnia Stary Młyn, Burger Love, Butchery&Grill, Czerwona Cebula, Vega Bar, Złe Mięso, Diner, Jadłomania, 304 Brunch Cafe, Dobra Karma, FC Naleśniki, Blt&Flatbreads, La Sardine, Wines i Oliver, 77 Sushi, Kulinarium, Pieprz i Wanilia, Basilia i Lubczyk, Grape Restaurant, Gruzińskie Chaczapuri (20),
- e) nazwa związana z pełnią funkcją pracownika lub właściciela restauracji – Le Chef (1),
- f) restauracje hotelowe – Panorama – Restauracja Hotelu HP Park Plaza, Hotel Campanile Restauracja, Hotel Lothus Restauracja, Hotel Duet Restauracja, Restauracja Platinum (5),
- g) nazwa rośliny – Agawa (1),
- h) nazwa zwierząt – Gallo Nero, Iguana, Pod Papugami, Orle Gniazdo (4),
- i) nazwa związana z literaturą/filmem/muzyką – Marcelino Chleb i Wino, Karczma Rzym, Whiskey in the Jar, Ragtime Café (4),
- j) karczmy – Lwowska, Młyńska (2),
- k) nazwa związana z marką piwa – Bernard (1),
- l) nazwy wychodzące poza zakresy typologii mające jasną motywację, ale niedające się wpisać do żadnej z powyższych kategorii – Deli, Osiem Misek, Soczewka, Szpilka Hobby Restaurant, Kukmania, Nigdy nie zapomnę, Food Art Galery, La Folie, La Scala, Kuchnia Pobite Gary, Pinola Wrocław Kuchnia na widelcu, Nagi Kamerdyner, Novocaina, Pasibus, Appetito, Tu i tera cafe, JaDka, Blue Bar Cafe, Inspiracja, Kuźnia Smaku, Impreza, Pronto Pizza i Trattoria, Od koochni/kuchnia/bistro, Machina Organika, Kuźnia Dobrych Klimatów, Przyjaciele i znajomi, Czerwone Sombrero, Mosaiq, Restauracja Atmosfera, Va Bene Trattoria, Quchnia Polska, Splendidio a la

Carte, Brajt, Convivio, Palato cielo, La donna Cannone, Art Restauracja, Sztrass Burger, Bistro Apetit, Piramida Steckhouse, Art of Sushi, Epoka, Green House (43).

Nadawanie nazw restauracjom leży w gestii ich założycieli. Każda nominacja pełni określoną funkcję. Obecnie główną funkcją (poza identyfikacyjną) jest reklamująca, mająca zachęcać ludzi do odwiedzenia danego lokalu gastronomicznego. Pierwszą grupę nominacji stanowią antroponimy. W zebranym materiale jest ich siedem. Oto one: Da Andrea, Papa Giuseppe Trattoria, Sir William, Vincent, Sarah, Spiż Restauracja i Minibrowar, Alladin's. W nazwach tych widać wyraźne nawiązania do imion William, Vincent czy Sarah. W kolejnym przykładzie widoczne jest odwoływanie się do nazwiska w nazwie restauracji Spiż (nazwa pochodzi od nazwiska aktualnego właściciela przedsiębiorstwa – Arkadiusza Spiża). Nazwa Da Andrea powstała zapewne od imienia właściciela, którym jest Andrzej Gawin, miłośnik wypraw do Italii, stąd też jego lokal posiada ofertę dań włoskich, a w nazwie znajduje się włoski odpowiednik imienia Andrzej. Następną nazwą mającą w sobie człon z imieniem jest Papa Giuseppe Trattoria, kolejna restauracja z włoskimi smakami na kulinarnej mapie Wrocławia odwołuje się do imienia Józef. W nazwie jest również człon trattoria, jest więc to zapewne restauracja utrzymana we włoskim stylu. Nazwa lokalu Vincent jest przeniesieniem imienia właściciela na nazwę restauracji, ponadto oznacza także kamienicę Vincent położoną na obrzeżach starówki. Na stronie restauracji odnajdziemy jej krótką i ciekawą historię. Oto ona:

Początki budynku sięgają drugiej połowy XIV w., z ksiąg wynika, iż do czasów wojny kamienica znajdowała się w rękach rodziny Podyka. W roku 1872 zatwierdzony został projekt gruntownej modernizacji budynku, który uwzględniał między innymi zmianę kształtu okien z renesansowych na współczesne, których prostokątny kształt bardziej licował z architekturą ówczesnego Wrocławia. Dzięki remontowi z 1872 roku ocalały wspaniałe średniowieczne polichromowane stropy, które wtedy osłonięte deskami, a następnie otynkowane, teraz po niewielkiej konserwacji stanowią wspaniałą dekorację Cafe Vincent, Sali Gwieździstej oraz Galerii (<http://vincent.wroclaw.pl/restauracja/o-nas>, dostęp: 13.02.2015).

Restauracja Sarah swą nazwę zaczerpnęła od imienia pochodzenia semickiego – nie dziwi więc fakt, że serwuje dania żydowskie. Nominacja Sir William natomiast jest związana zapewne z tym, że ma powodować skojarzenia ze szlacheckością lub może przywołać na myśl księcia Williama, takie konotacje na pewno będą przychodziły na myśl młodym osobom. Alladin's przywołuje skojarzenia o bohaterze opowieści z *Księgi tysiąca i jednej nocy*, który posiada zaczarowaną lampę, w której mieszka dżin spełniający życzenia. Kuchnia w tej restauracji jest bowiem orientalna.

Drugą grupę stanowią toponimy. Wyróżniłem wśród nich 23 nazwy. Są to nazwy bezpośrednio odsyłające do lokalizacji restauracji. Nazwy odsyłające bezpośrednio do miejsc w jakich się one znajdują to: Bistro w Kinie Nowe Horyzonty, Pod Fredrą, Barka Tumaska, Pułaski Bar Bistro, Restauracja Teatralna, Lwia Brama, Restauracja Żłota, Piwnica Świdnicka, Olszewskiego 128, Restauracja Zielona. W nazwach tych pomysłodawcy kierowali się nazwą miejsca czy ulicy, przy jakich znajdują się lokale (np. ul. Teatralna, Olszewskiego 128). Kolejne odsyłają do miejsc, w jakich się znajdują. Bistro w Kinie Nowe Horyzonty mieści się w budynku kina. Pod Fredrą oznacza restaurację znajdującą

się na wrocławskim rynku w okolicy pomnika Aleksandra Fredry. Znaną restauracją we Wrocławiu jest Piwnica Świnicka. Ma ona niezwykle bogatą historię. Ze strony internetowej możemy dowiedzieć się, jaka była motywacja nazwy a także tło historyczne:

Wrocławski Ratusz od średniowiecza mieścił w swych podziemiach piwiarnię, która od serwowanego tu gatunku piwa, sprowadzanego ze Świdnicy, nosiła miano Piwnicy Świdnickiej. Wielokrotnie rozbudowywana, uzyskała swój ostateczny kształt w XV w. Jako jedyna piwiarnia w mieście przez lata zachowała pierwotny układ wnętrza oraz niezmienną funkcję. Piwnica Świnicka była dobrze znana nie tylko każdemu mieszkańcowi Wrocławia, ale również większości Ślązaków i licznym gościom z kraju i zagranicy (http://strona.piwnicaswidnicka.com/rest_historia.htm, dostęp: 13.02.2015).

Odwiedzili ją m.in. Słowacki, Chopin czy Goethe.

Restauracja Złota odsyła do wrocławskiej Kamienicy Pod Złotym Słońcem, która również ma bogatą historię:

Powstała w XIII w., Kamienica Pod Złotym Słońcem swój ostateczny, barokowy styl uzyskała w 1695 roku i, na szczęście, wraz z całą pierzeją uniknęła wojennych zniszczeń w trakcie obrony Festung Breslau. Przez całe wieki była jednym z najbardziej reprezentacyjnych miejsc Wrocławia; dość powiedzieć, że rezydowali w niej król Czech Władysław Jagiellończyk i cesarze Rudolf II oraz Ferdynand II (<http://www.restauracja-zlota.pl/index.html>, dostęp: 13.02.2015).

Restauracja Lwia Brama znajduje się na Ostrowie Tumskim. Nazwa odwołuje się do historii miejsca (konkretnie do bramy, na której znajduje się płaskorzeźba przedstawiająca głowę lwa):

Restauracja mieści się w dawnej kanonii kapituły świętokrzyskiej, zbudowanej w końcu XVI w. jako późnorenesansowy dom frontowy. Następnie w XVII w. wzniesiony został zespół trzech oficyn, jesteśmy tuż przy katedrze, które utworzyły kwadratowy dziedziniec. Po pożarze w 1971 r. kanonię odbudowano (<http://www.lwiabrama.pl/>, dostęp: 13.02.2015).

Bardzo ciekawym przykładem jest nazwa Restauracja Zielona motywowana miejscem w jakim się znajduje, a mianowicie galerii ogrodniczej. W kategorii tej możemy znaleźć również nazwy obcojęzyczne, zaczerpnięte z innych języków. Dla przykładu: Mexico Bar, The Mexican, Amalfi, Itineris (z łac. w drodze, w podróży), Verona. Część z nich odwołuje się do określonych miejsc geograficznych. Właściciele restauracji Amalfi tak motywują swój wybór:

Inspiracją dla naszej kuchni stały się malownicze okolice Wybrzeża Amalfi. Bogactwo smaków, które tamtejsze restauracje czerpią z lądu i morza, odnajdą Państwo również w naszym menu. Oferujemy smakoszom kwintesencję włoskiej kuchni – prostotę dań i wyraziste smaki uzyskane dzięki niskiemu przetworzeniu naturalnych składników (<http://www.amalfi.pl/index.php/pl/>, dostęp: 13.02.2015).

Drugim, równie interesującym motywacyjnie lokalem jest La Maddalena, która swą nazwę zaczerpnęła, jak się dowiadujemy, ze strony internetowej w sposób symboliczny:

Naszą pasją są podróże i łączenie kulinarnych smaków europejskich krajów basenu Morza Śródziemnego. Nazwa restauracji jest w pewnym sensie symboliczna. Nie-

zwykły archipelag wysp La Maddalena leży na Morzu Śródziemnym i wciśnięty jest między włoską Sycylię i francuską Korsykę. To właśnie na La Maddaleni łączą się smaki obu nacji, słynących przecie z doskonałej kuchni i wielogodzinnych biesiad. Obu tym pasjom również i My staramy się być wierni każdego dnia w Restauracji. Warto zapamiętać ten adres, gdyż z pewnością już niebawem wpisze się on na stałe we wrocławski kulinarny pejzaż (<http://www.lamaddalena.pl/index-high.html>, dostęp: 13.02.2015).

Wrocław może więc przyciągać potencjalnych klientów różnorodną ofertą restauracji serwujących dania z różnych stron świata, są to restauracje:

- meksykańskie: Mexico Bar, The Mexican,
- amerykańskie: Burger Love, Butchery&Grill, Blt&Flatbreads, Food Art Galery,
- greckie: Akropol,
- gruzińskie: Gruzkańskie Chaczapuri,
- włoskie: Da Andrea, Papa Giuseppe Trattoria, La Scala, Va Bene Trattoria, Palato cielo,
- francuskie: Le Bristot Parisien, La Folie,
- japońskie: Sushi Corner, 77 Sushi,
- hiszpańskie: Tawerna Espanola,
- żydowskie: Sarah.

Interesującą grupę nazw wrocławskich restauracji stanowią nazwy nawiązujące do kulinarniej sceny semantycznej. Są one różnorodnie motywowane. Od nazw ziół pochodzą nazwy: Pieprz i Wanilia, Basilia i Lubczyk. Przyprawy, które w dobrej kuchni są jej nieodłącznym i obowiązkowym elementem. Pieprz i wanilia mogą także przywoływać na myśl dwa przeciwstawne smaki: ostrość i delikatność, słodycz. Bazylia i lubczyk to aromatyczne zioła. Często są nieodłącznymi przyprawami w kuchni. Dalej pojawiają się nazwy związane ze specjalnością kulinarną danego miejsca, np. Pierogarnia Stary Młyn, Burger Love, Butchery&Grill, FC Naleśniki, Blt&Flatbreads czy Gruzkańskie Chaczapuri (tradycyjny placek gruziński z serem Sułguni według receptury z regionu Imeretii w zachodniej Gruzji). Występują także nazwy, które zachęcają wegetarian do odwiedzin: Vega Bar, Złe Mięso. Nazwa Złe Mięso jest nieco zaskakująca dla przeciętnej osoby, natomiast wszyscy wegetarianie i weganie na pewno będą wiedzieli, że to miejsce właśnie stworzone z myślą o nich: nieserwujące „złego” mięsa, lecz dania wegańskie i wegetariańskie. Osobliwą grupę nazw stanowią określenia związane z filmem, muzyką czy literaturą. We Wrocławiu odnalazłem cztery nazwy intertekstualne. Pierwszą z nich jest Karczma Rzym, która na myśl przywołuje fragment *Pani Twardowskiej* Adama Mickiewicza. Druga to Marcelino Chleb i Wino odwołująca się do tytułu hiszpańskiego filmu. Natomiast nazwy: Whiskey in the Jar, Ragtime Café mają motywację związaną z muzyką. Odwiedzając stronę internetową, znajdziemy odpowiedź na pytanie, jaka była motywacja nazwy lokalu Whiskey in the Jar:

Nazwa lokalu pochodzi nie tylko od tradycyjnej piosenki irlandzkiej, będącej jednym z najsłynniejszych utworów grupy Metallica, ale przede wszystkim od specjalności lokalu JARów – fantastycznych drinków na bazie Jacka Danielsa, podawanych w designerskich słojach. Drinki, nazywane potocznie „JARami”, przyrządzane są w kil-

kudziesięciu wersjach – coś dla siebie znajdą miłośnicy zarówno słodkich, jak i wytrawnych, a nawet pikantnych smaków (<http://www.whiskeyinthejar.pl/>, dostęp: 13.02.2015).

La donna Cannone to włoska restauracja posiadająca w swej nazwie odwołanie do piosenki włoskiego artysty Francesca De Gregoriego pod tym samym tytułem.

Osobną grupę stanowią nazwy restauracji przeniesione od nazw hoteli, np. Panorama – Restauracja Hotelu HP Park Plaza, Hotel Campanile Restauracja, Hotel Lothus Restauracja, Hotel Duet Restauracja, Restauracja Platinum. W czterech przypadkach nazwy są takie same jak nazwy hoteli, wyjątek stanowi Panorama – Restauracja Hotelu HP Park Plaza.

Bardzo dużą grupę nazw stanowią obiekty o jasnej motywacji, niedające się umieścić w żadnej kategorii. Będą należały do niej takie nazwy jak: Osiem Misek, Soczewka, Szpilka Hobby Restaurant, Kukmania, Nigdy nie zapomnę, Novocaina, Pasibus, Apetito, Tu i tera cafe, JaDka, Machina Organika, Kuźnia Dobrych Klimatów, Przyjaciele i znajomi.

Nazwa Osiem Misek pochodzi od sposobu podawania potraw i ich nazw. Można bowiem kupić miskę azjatycką lub włoską. Na stronie internetowej odnajdziemy grafikę ilustrującą, co możemy znaleźć w wybranych „miskach”, odwołującą się do nazwy lokalu.

Rys. 1. Grafika ilustrująca menu

Kolejną interesującą nazwą jest Szpilka Hobby Restaurant. Ze strony internetowej możemy dowiedzieć się, skąd taka nazwa:

Zapraszamy Was do rozwijania swojego hobby w niepowtarzalnej atmosferze naszego Atelier. Pierwsze warsztaty projektowania i szycia już za nami. Przed nami kolejne – zarówno dla początkujących, jak i zaawansowanych. Tylko u nas w SZPILCE sztuka tworzenia ubrań spotyka się ze sztuką kulinarną, najnowsze trendy mody łączą się z najświeższymi trendami światowej kuchni (<http://szpilka.wroclaw.pl/>, dostęp: 13.02.2015).

Bardzo ciekawy przykład stanowi Nagi Kamerdyner. Skąd taka nazwa? W miejscu tym nie ma bowiem roznegliżowanej obsługi, która przyciągałaby przede wszystkim panie. Jest ona silnie związana z wystrojem lokalu. Znajduje się w nim wiele czarno-białych zdjęć mających nawiązywać do Stanów Zjednoczonych z początku XX wieku. „Kuźnia Dobrych Klimatów to restauracja o miłej kameralnej atmosferze, serwująca dania kuchni polskiej, czeskiej (i nie tylko)” (<http://www.kuznia4you.com/page1.aspx>, dostęp:

13.02.2015), jak dowiadujemy się ze strony internetowej, oznacza to miejsce, w którym panuje dobry klimat, czyli miła, niepowtarzalna atmosfera, mająca zachęcić klientów do odwiedzania tego miejsca.

Sporą grupę nazw stanowi nazewnictwo obcojęzyczne, takie nazwy pochodzą m.in. z języka francuskiego: np. La Folie (z fr. szaleństwo), Le Bistrot Parisien, z języka angielskiego, np. Burger Love, Butchery&Grill, Blt&Flatbreads, Whiskey in the Jar, Sphinx, czy z języka włoskiego, np. Da Andrea, Papa Giuseppe Trattoria, Convivio, Palato cielo.

Restauracja Atmosfera podkreśla specyficzną atmosferę, jaka panuje w lokalu. W nazwach wrocławskich restauracji występują zestawienia, np. Restauracja cesarsko-królewska, Darea: japońsko-koreańska. Dwie restauracje mają w swej nazwie leksem 'karczma', dziś już rzadko spotykany, są to karczmy Lwowska i Młyńska. W restauracji Karczma Lwowska serwowane są tradycyjne dania lwowskie oraz piwo Lwowskie, które posiada specjalną recepturę. Karczma Młyńska ma nazwę związaną z lokalizacją, w pobliżu znajduje się bowiem młyn Maria. Na stronie internetowej miejsca odnajdziemy następującą informację:

W Karczmie Młyńskiej, która swą nazwę zawdzięcza pobliskiemu Młynowi Maria, od lat aromat staropolskiej kuchni płynnie łączy się z gościnnym, rustykalnym otoczeniem. Tylko tutaj skosztujecie Państwo specjalów zarówno tradycyjnej kuchni polskiej, jak i przysmaków ze stołów całej Europy oraz wspaniałych deserów. Tylko tu z chwilą przekroczenia progu poczujecie Państwo klimat dawnej gospody (<http://www.hotel-tumski.com.pl/karczma/karczma-mlynska>, dostęp 13.02.2015).

Równie ciekawym przykładem może być nazwa restauracji Bernard, która nie jest odwołaniem do imienia, lecz swoją motywacją ma w marce piwa. W lokalu są serwowane m.in. dania kuchni czeskiej, markowane czeską nazwą handlową piwa Bernard.

W nominacji restauracji występują określenia związane z obiektami miejskimi, takimi jak fabryka, stacja metra, baszta, wieża ciśnień. Nazwy te odwołują się do obiektów obecnych w przestrzeni miasta i przypominają o jego historycznym wymiarze. Dla przykładu Restauracja Wieża Ciśnień, znajduje się w jednej z trzech zabytkowych wież na terenie Wrocławia usytuowanej przy zbiegu al. Wiśniowej i ul. Sudeckiej.

Zdarzają się także, choć rzadko, nazwy zoonimiczne i botaniczne. Tę dość wąską grupę nazw stanowią: Gallo Nero, Iguana, Pod Papugami, Orle Gniazdo, Agawa. Gallo Nero oznacza czarnego koguta.

Rys. 2. Logo restauracji Gallo Nero

Iguana to jaszczurka, podobnie jak w poprzednim przypadku jest ona umieszczona w logo firmy, a we wnętrzu na ścianie znajduje się ogromna płaskorzeźba gada.

Rys. 3. Jaszczurka umieszczona w logotypie restauracji

Restauracja Pod Papugami także wykorzystała motyw zwierzęcy w swym logo.

Rys. 4. Logo restauracji Pod Papugami

Nazwa ta wykorzystuje motyw liryczny ze słynnej piosenki Czesława Niemena *Pod Papugami*.

Wnioski

Nazwy wrocławskich restauracji stanowią dość zróżnicowaną i ciekawą grupę współczesnych urbochrematonimów. Pełnią one głównie funkcje identyfikacyjną, lokalizującą oraz reklamującą. Motywacje nazw są różne, niekiedy bardzo oryginalne i niespotykane. Największa część badanych chrematonimów jest silnie związana z rodzajem serwowanych

w nich potraw (restauracje włoskie, francuskie, w stylu amerykańskim). W wyniku przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że wiele nazw wrocławskich lokali gastronomicznych swoją nazwę zaczerpnęło z języka obcego. Nazwa restauracji powinna przyciągać potencjalnych klientów, zachęcać ich do wejścia i spędzenia czasu w wybranym przez siebie lokalu. Nie zawsze właściciele odwołują się do nazwy geograficznej, która jest motywowana położeniem restauracji. Stąd też dużo w zbadanym materiale nominacji, które nie pozwalają się jednoznacznie sklasyfikować. Oto kilka nazw oryginalnych i niepowtarzalnych: Machina Organika, Osiem misek, Przyjaciele i znajomi, Kuźnia smaku, SztrassBurger. Nazwy, które brzmią obco, także będą zachęcały ludzi, ponieważ wielu osobom kojarzą się z podróżami, egzotycznymi potrawami, niesamowitymi smakami dań. Prowadzi to także do wniosku, że we Wrocławiu, prócz tradycyjnej polskiej kuchni, popularnością cieszy się również kuchnia włoska, a w ostatnim czasie amerykańska.

Bibliografia

- Afeltowicz B., 2000: *Nazwy lokali gastronomicznych w Szczecinie*, [w:] *Onomastyka polska a nowe kierunki językoznawcze: zbiór naukowych artykułów*, Bydgoszcz.
- Biolik M., 2011: *Modele strukturalne nazw własnych przedsiębiorstw i lokali branży gastronomicznej w województwie warmińsko-mazurskim*, [w:] M. Biolik, J. Duma (red.), *Chrematonimia jako fenomen współczesności*, Olsztyn.
- Breza E., 1988: *Nazwy lokali gastronomicznych w obecnym województwie gdańskim*, [w:] *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Gdańskiego, Prace Językoznawcze*, nr 14.
- Breza E., 1998: *Nazwy obiektów i instytucji związanych z nowoczesną cywilizacją (chrematonimy)*, [w:] E. Rzetelska-Feleszko (red.), *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*, Warszawa–Kraków.
- Duszyński H., 2011: *Nazwy białoruskich kawiarni, restauracji i barów*, [w:] M. Biolik, J. Duma (red.), *Chrematonimia jako fenomen współczesności*, Olsztyn.
- Gajewska U., 2010: *Nazwy lokali gastronomicznych w Rzeszowie*, [w:] J. Lizak, E. Błachowicz (red.), *Rzeszów i okolice: język, historia, kultura*, Rzeszów.
- Gałkowski A., 2011: *Chrematonomastyka jako autonomizująca się subdyscyplina nauk onomastycznych*, [w:] M. Biolik, J. Duma (red.), *Chrematonimia jako fenomen współczesności*, Olsztyn.
- Graf M., 2011: *Człowiek wobec onimicznej przestrzeni miasta – kilka uwag o współczesnej urbanonimii*, „Onomastica”, nr 55.
- Palinciuc E., 2007: *Nazwy własne restauracji, kawiarni i klubów na krakowskim Kazimierzu w interpretacji historycznokulturowej*, „Onomastica”, LII.
- Palinciuc E., 2010: *W nazewniczym tyglu krakowskich restauracji, kawiarni, klubów*, [w:] J. Sarnowska-Gieffing, M. Graf (red.), *Miasto w perspektywie onomastyki i historii*, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, „Prace Komisji Językoznawczej”, t. 56, Poznań.
- Przybylska R., 2002: *Konwencje nazewnicze w obrębie nazw barów, kawiarni i restauracji*, [w:] M. Skarżyński, M. Szpiczakowska (red.), *Rozmaitości językowe*, Kraków.
- Siwiec A., 2012: *Nazwy własne obiektów handlowo-usługowych w przestrzeni miasta*, Lublin.

Słowińska onomastyka. Encyklopedia. T. II, 2003: E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślukowa (red.), przy współdz. J. Dumy, Warszawa–Kraków.

Słownik ojczyzny polszczyzny, 2007: J. Miodek (red.), Wrocław.

Strony internetowe

<http://smakiwroclawia.pl/obiekt/?place-type=restauracje>.

http://strona.piwnicaswidnicka.com/rest_historia.htm.

<http://szpilka.wroclaw.pl/>.

<http://vincent.wroclaw.pl/restauracja/o-nas>.

<http://www.amalfi.pl/index.php/pl/>.

<http://www.hotel-tumski.com.pl/karczma/karczma-mlynska>.

<http://www.kuznia4you.com/page1.aspx>.

<http://www.lamaddalena.pl/index-high.html>.

<http://www.lwiabrama.pl/>.

<http://www.restauracja-zlota.pl/index.html>.

<http://www.whiskeyinthejar.pl/>.

Abstract

Names of restaurants in Wrocław as an example of urbochrematonims – the semantic analysis

The article presents lingual analysis of Wrocław's restaurants' names. Among examined names (more than 100) we can find a few categories e.g. referring to served dishes, special dish of the place or localization of its. First of all these names have to invite clients to visit, but they also act of locating. Beside polish names there is a big group of foreign language names (Italian, French, American). The naming, which are counted to urbochrematonims, is a very large group of nominations, which analysis allowed to indication of naming trends, which appear in contemporary city.

Keywords: chrematonims, name of the restaurant, urbochrematonims